

Vlaams
Parlement

ingediend op **583** (2015-2016) – Nr. 1
18 november 2015 (2015-2016)

Voorstel van resolutie

van Marnic De Meulemeester, Sofie Joosen, Michel Doomst, Els Robeyns
en Ingrid Pira

betreffende de strafrechtelijke aansprakelijkheid
van lokale mandatarissen

TOELICHTING

Regelmatig duiken er berichten op van een strafrechtelijke veroordeling van een burgemeester en/of schepen voor een incident dat heeft plaatsgevonden op het grondgebied van de gemeente van de betrokken burgemeester en/of schepen. In Wetteren werd bijvoorbeeld het hele schepencollege veroordeeld wegens het vrijkomen van giftige chloorgassen in het openluchtzwembad van de gemeente. Ook worden burgemeesters geregeld gedagvaard wegens verkeersongevallen die te wijten zouden zijn aan een slecht onderhoud van de weg, een slechte verkeerssignalisatie of een gebrekkige verlichting van de weg.

Dergelijke vervolgingen en veroordelingen zorgen voor heel wat onrust bij de lokale mandatarissen. Een lokale mandataris die strafrechtelijk vervolgd wordt, wordt betrokken bij een onderzoek en moet zich verantwoorden voor de strafrechter én kan eventueel veroordeeld worden. Wie zal zich nog lokaal willen engageren als men voortdurend het risico van een strafrechtelijke veroordeling als een zwaard van Damocles boven het hoofd heeft hangen? Dat is dan ook een slechte zaak voor de lokale politiek in het algemeen.

De oorzaak van die veroordelingen is tweeledig: enerzijds is er het ontbreken van een strafrechtelijke aansprakelijkheid van de lokale besturen, anderzijds is er de band tussen de strafrechtelijke en de burgerrechtelijke verantwoordelijkheid.

1) Het ontbreken van strafrechtelijke verantwoordelijkheid van lokale besturen

De wet van 4 mei 1999 voerde de strafrechtelijke verantwoordelijkheid in voor rechtspersonen. Publieke rechtspersonen, zoals de gemeenten, werden daarvan echter uitgesloten. Strafrechtelijk zullen dus altijd de burgemeester of het schepencollege worden gedagvaard en eventueel veroordeeld en niet de gemeente, gelet op de wettelijke immuniteit van die publieke rechtspersoon. Bijgevolg kan de gemeente niet strafrechtelijk veroordeeld worden en dus richten benadeelde burgers zich soms tot de uitvoerende mandataris van die gemeente.

2) De band tussen de strafrechtelijke en de burgerrechtelijke verantwoordelijkheid

Er bestaat een eenheid van foutbegrip voor de burgerrechtelijke fout en de strafrechtelijke fout. Dat heeft twee gevolgen. Ten eerste is men, net zoals in het burgerlijk recht, aansprakelijk voor de kleinste fout, al dan niet opzettelijk, de kleinste nalatigheid die men begaat.

Een tweede gevolg is dat als een strafrechter de beklaagde vrijspreekt, hij dus niet schuldig is en geen fout heeft begaan, waardoor hij ook niet burgerrechtelijk aansprakelijk gesteld kan worden ('le criminel tient le civil en état'). In die situatie kan een rechter zich moreel verplicht voelen om de beklaagde mandataris schuldig te verklaren, omdat het slachtoffer anders zijn burgerrechtelijke schadevergoeding zou verliezen.

Om dat te verhelpen moet de federale wetgever ingrijpen. In het verleden werden al verschillende wetsvoorstellen ingediend in de Kamer van Volksvertegenwoordigers en in de Senaat. Toch kwam het nog nooit tot een goedkeuring van een van die voorstellen. Recent heeft de Raad van State een advies uitgebracht over de twee wetsvoorstellen die hierover eerder dit jaar, op 21 januari en op 15 april 2015, werden ingediend. We hopen daarom dat de parlementaire behandeling van de verschillende voorstellen in een stroomversnelling kan geraken.

De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van (private en publieke) rechtspersonen staat vermeld in artikel 5 van het Strafwetboek (ingevoegd bij de wet van

4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen). Uiteraard is de bevoegdheid om de Strafwet of de wet betreffende de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen te wijzigen een federale materie. Maar het Vlaamse Gewest is wel bevoegd voor de werking van de lokale besturen en het Vlaams Parlement is de mening toegedaan dat er dringend werk moet worden gemaakt van het hierboven beschreven probleem dat een hypotheek legt op de werking van die besturen.

Marnic DE MEULEMEESTER
Sofie JOOSEN
Michel DOOMST
Els ROBEYNS
Ingrid PIRA

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de verschillende strafrechtelijke vervolgingen en veroordelingen van burgemeesters en schepenen voor incidenten in hun gemeente;
 - 2° het feit dat dergelijke vervolgingen en veroordelingen zorgen voor heel wat onrust bij lokale mandatarissen;
 - 3° de absolute noodzaak om die problematiek definitief op te lossen;
 - 4° het feit dat het hier weliswaar een problematiek betreft die tot de bevoegdheid van de federale wetgever behoort, maar die onlosmakelijk verbonden is met de bevoegdheid van de gewesten inzake de werking van de gemeentelijke instellingen;
- overwegende dat:
 - 1° een oplossing dringend noodzakelijk is;
 - 2° de strafrechtelijke vervolging van lokale mandatarissen voor daden binnen de uitoefening van hun mandaat een bedreiging vormt voor het engagement voor een lokaal politiek mandaat;
- vraagt de Vlaamse Regering om bij de federale overheid aan te dringen op maatregelen met betrekking tot de strafrechtelijke aansprakelijkheid van lokale mandatarissen, rekening houdend met de bovengenoemde overwegingen.

Marnic DE MEULEMEESTER
Sofie JOOSEN
Michel DOOMST
Els ROBEYNS
Ingrid PIRA